

ภูมิอากาศจังหวัดอุดรดิตถ์

ที่ตั้งและอาณาเขต

อุดรดิตถ์เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคเหนือของประเทศไทย อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครโดยทางรถไฟประมาณ 485 กิโลเมตร ทางรถยนต์ประมาณ 536 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อบริเวณใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับจังหวัดแพร่ และจังหวัดน่าน
ทิศใต้	ติดต่อกับจังหวัดพิษณุโลก
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับจังหวัดพิษณุโลก และราชอาณาจักรลาว
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับจังหวัดสุโขทัย

ลักษณะภูมิประเทศ

พื้นที่ทั่วไปเป็นภูเขาสลับซับซ้อนและบางส่วนเป็นป่าทึบอยู่ทางตอนกลางและทางตอนเหนือ ได้แก่อำเภอลับแล อำเภอกำแพงแสน อำเภอพาคำ อำเภอป่าดง อำเภอเมือง และอำเภอลับแล มีพื้นที่เป็นที่ราบประมาณ 1 ใน 3 ของพื้นที่ทั้งหมดซึ่งเป็นที่ใช้สำหรับเกษตรกรรมคือทำนา ทำสวน และทำไร่ พื้นที่ของจังหวัดอุดรดิตถ์ทั้งหมด 7,614 ตารางกิโลเมตร มีลำน้ำสำคัญที่ไหลผ่านจังหวัดอุดรดิตถ์ได้แก่ แม่น้ำน่านซึ่งไหลผ่านจังหวัดน่าน อุดรดิตถ์ พิษณุโลก ลงไปถึงปากน้ำโพ จังหวัดนครสวรรค์ นับเป็นจังหวัดที่อุดมสมบูรณ์และมีทิวทัศน์ธรรมชาติงดงามยิ่งแห่งหนึ่ง

เนื่องจากภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขาและป่าทึบ ทำให้มีอากาศหนาวเย็นในฤดูหนาว และอากาศร้อนจัดมากในฤดูร้อน ส่วนในฤดูฝนมีฝนตกชุก

ฤดูกาล

พิจารณาตามลักษณะลมฟ้าอากาศของประเทศไทย แบ่งฤดูของจังหวัดอุดรดิตถ์ออกได้เป็น 3 ฤดู ดังนี้

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ อากาศจะหนาวเย็นและแห้ง อากาศจะเริ่มเย็นตั้งแต่ปลายเดือนตุลาคม ในช่วงเดือนมกราคมและกุมภาพันธ์จะมีฟ้าผ่าเกิดขึ้นเกือบทุกวันในตอนสายถึงใกล้ค่ำ ส่วนเดือนพฤศจิกายนและธันวาคมมีฟ้าผ่าแล้ว 9 - 14 วัน เดือนมกราคมเป็นเดือนที่อากาศหนาวที่สุดของปี

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม จะมีอากาศร้อนอบอ้าวมาก โดยเฉพาะเดือนเมษายนจะอากาศร้อนจัดที่สุดในรอบปีและเป็นจังหวัดที่มีอากาศร้อนที่สุดในประเทศไทย ตอนสายถึงค่ำมีฟ้าผ่าปกคลุมทั่วไปเกือบทุกวัน ในเดือนกุมภาพันธ์และมีนาคม

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นฤดูมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ พัดเข้าสู่ประเทศไทยอากาศจะชุ่มชื้นและมีฝนตกชุก โดยเฉพาะเดือนกันยายนเป็นเดือนที่มีฝนตกมากที่สุดในรอบปี ตลอดทั้งปีฝนอยู่ในเกณฑ์ดี

อุณหภูมิต่ำสุด

เนื่องจากจังหวัดอุดรดิตถ์เป็นจังหวัดที่อยู่ในภาคเหนือของประเทศไทย มีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นทิวเขาซับซ้อนและป่าทึบจึงทำให้อากาศค่อนข้างร้อนอบอ้าวในฤดูร้อน โดยเฉพาะเดือนเมษายนเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนที่สุด อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยในเดือนนี้ 37.9 องศาเซลเซียส และเคยตรวจอุณหภูมิสูงสุดได้สูงถึง 44.5 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 27 เมษายน 2503 (ซึ่งเป็นสถิติอุณหภูมิสูงสุดของประเทศไทย) ส่วนอุณหภูมิต่ำสุดโดยเฉลี่ยประมาณ 27.5 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 22.5 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 34.0 องศาเซลเซียส ส่วนในฤดู

หนาวเดือนมกราคมเป็นเดือนที่อากาศหนาวที่สุด อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ยในเดือนนี้ 17.8 องศาเซลเซียส และเคยตรวจอุณหภูมิต่ำที่สุดได้ 4.5 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 13 มกราคม 2498

ฝน

จังหวัดอุตรดิตถ์เป็นจังหวัดที่มีฝนดี บริเวณอำเภอเมืองมีปริมาณฝนรวมตลอดปีเฉลี่ย 1371.6 มิลลิเมตร มีฝนตกเฉลี่ย 116 วัน โดยมีฝนตกเฉลี่ยสูงสุดในเดือนสิงหาคม 263.4 มิลลิเมตร และมีฝนตก 21 วัน ปริมาณฝนสูงสุดใน 24 ชั่วโมง เคยตรวจได้ 263.7 มิลลิเมตร เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2549

พายุหมุนเขตร้อน

พายุหมุนที่ผ่านเข้ามาในภาคเหนือส่วนมากเป็นพายุดีเปรสชันมีกำลังอ่อน ซึ่งก่อตัวจากทะเลจีนใต้ อาจทำให้มีลมแรงและฝนตกหนัก และอาจเกิดน้ำท่วมได้ ส่วนที่มีความรุนแรงขนาดพายุโซนร้อนไม่เคยปรากฏ โดยเคลื่อนตัวผ่านเข้ามาทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย เคยมีพายุดีเปรสชันอ่อนกำลังลงจากพายุโซนร้อน “นาติน” ซึ่งเคลื่อนตัวผ่านเข้าสู่จังหวัดอุตรดิตถ์เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2508 และพายุดีเปรสชันซึ่งอ่อนกำลังลงจากพายุโซนร้อน “พอลลี” เมื่อวันที่ 3 กันยายน 2508 พายุทั้งสองนี้ทำให้มีฝนตกหนักใน 24 ชั่วโมง วัดจำนวนได้ 79.3 มิลลิเมตร และ 84.5 มิลลิเมตร ตามลำดับ

จากสถิติในคาบ 63 ปี ตั้งแต่ พ.ศ.2494 ถึง ปัจจุบัน (พ.ศ. 2556) มีพายุหมุนเขตร้อนเคลื่อนเข้าสู่จังหวัดนี้ 27 ลูก ช่วงเวลาที่เคลื่อนผ่านเริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม โดยเคลื่อนเข้ามาในเดือนพฤษภาคม 1 ลูก (2525) เดือนมิถุนายน 1 ลูก (2527) เดือนกรกฎาคม 1 ลูก (2521) เดือนสิงหาคม 5 ลูก (2495 2508 2521 2536 2550) เดือนกันยายน 12 ลูก (2507 2508(2) 2521 2513 2520 2521 2523(2) 2525 2535 2539) และเดือนตุลาคม 7 ลูก (2504 2507 2515 2524 2528 2550 2551)

ที่ตั้งสถานีอุตุนิยมวิทยาอุตรดิตถ์

สภาวะของอากาศที่จัดทำขึ้นทั้งหมดนี้ ได้มาจากผลการตรวจของสถานีอุตุนิยมวิทยาอุตรดิตถ์ ซึ่งทำการตรวจภาคประกอบอุตุนิยมวิทยาต่างๆ แล้วส่งรายงานผลการตรวจไปยังกรมอุตุนิยมวิทยาเพื่อรวบรวมและจัดทำข้อมูลในคาบ 30 ปี

สถานีอุตุนิยมวิทยาอุตรดิตถ์ตั้งอยู่ที่ถนนเพลินจิต ต.ท่าอิฐ อ.เมือง จ.อุตรดิตถ์ อยู่ใกล้โรงเรียนการช่างสตรีประจำจังหวัด หรือที่ละติจูด 17 องศา 37 ลิปดาเหนือ ลองจิจูด 100 องศา 06 ลิปดาตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 63.00 เมตร ทำการตรวจสารประกอบอุตุนิยมวิทยา วันละ 8 เวลา คือเวลา 01.00, 04.00, 07.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 และ 22.00 น.

หมายเหตุ

- สถิติภูมิอากาศที่เป็นค่าเฉลี่ยใช้ข้อมูล คาบ 30 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2524 – 2553
- สถิติภูมิอากาศที่มีค่าเป็นที่สุดใช้ข้อมูล ตั้งแต่ พ.ศ. 2494 – 2556

ศูนย์ภูมิอากาศ สำนักพัฒนาอุตุนิยมวิทยา
กรมอุตุนิยมวิทยา